

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2653/2025
01.10.2025. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Новак Станић, адвокат из ..., против туженог „Модеколо“ д.о.о. Београд, кога заступа пуномоћник Предраг Басарић, адвокат из ..., ради накнаде нематеријалне штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1563/25 од 15.05.2025. године, у седници одржаној 01.10.2025. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УСВАЈА СЕ ревизија, **УКИДА СЕ** пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 1563/25 од 15.05.2025. године и предмет враћа истом суду на поновно одлучивање о жалби тужиоца.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву П1 199/22 од 29.01.2025. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тужилац тражио да суд обавезе туженог да му на име накнаде нематеријалне штете по основу претрпљеног страха исплати износ од 90.000,00 динара са законском затезном каматом од дана доношења пресуде до исплате, као и да му накнади трошкове поступка са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 329.500,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1563/25 од 15.05.2025. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу првом изреке, тако што је усвојен тужбени захтев и обавезан тужени да тужиоцу исплати на име накнаде нематеријалне штете по основу претрпљеног страха износ од 90.000,00 динара са законском затезном каматом од 15.05.2025. године до исплате. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу другом изреке првостепене пресуде, тако што је одбијен захтев туженог да се обавезе тужилац да му накнади трошкове поступка које је имао у поступку пред првостепеним судом у износу од 329.500,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности до исплате, а обавезује се тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 167.250,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану другостепену пресуду применом члана 408. у вези са чланом 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 55/14, 87/18, 18/20 и 10/23) и нашао да је ревизија туженог дозвољена и основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Међутим, основано се у ревизији указује да је у поступку доношења побијане пресуде пред другостепеним судом учињена битна повреда из члана 374. став 1. у вези члана 383. став 3. ЗПП јер је другостепени суд без отварања расправе другачије ценио доказе изведене од стране првостепеног суда, односно није ценио све изведене доказе што је за последицу имало да је овај суд утврдио другачије чињенично стање од оног утврђеног у првостепеној пресуди, на чему је засновао своју преиначујућу одлуку.

Наиме, према чињеничном стању утврђеном у првостепеном поступку, тужилац је био у радном односу код туженог који се бави делатношћу поновне употребе разврстаних материјала и обављао је рад на радном месту радник на чишћењу – мануелни радник у хемијској индустрији, које је процењено као радно место са повећаним ризиком. Дана 17.11.2021. године тужилац је са још троје запослених код туженог обављао послове на чишћењу резервоара сирове нафте у „Нафтној индустрији Србије“ а.д. Нови Сад, а на основу уговора закљученог између овог предузећа као наручиоца посла и туженог као подизвођача. Са друге стране резервоара, на другом отвору било је још четворица запослених туженог који су такође обављали послове чишћења резервоара. Пре уласка у резервоар сви запослени су извршили припреме, обукли заштитно одело, чизме, рукавице и ставили маске са филтером. Запослени из „Нафтне индустрије Србије“ а.д. Нови Сад са надимком „ББ“ је донео апарат за мерење с којим је два пута извршио мерење, при чему је приликом другог мерења апарат измерио 90% метана у ваздуху, па је запосленима код туженог наложено да напусте резервоар. Након изласка из резервоара, тужилац је са колегама провео око 30 минута на паузи за које време су доручковали, попили кафу и направили паузу чекајући да их надлежни обавесте да ли ће наставити рад. Ова пауза је направљена док се не изврши контрола утврђене повећане концентрације штетних гасова у резервоару, који су измерени апаратима наручиоца посла, док су апарати туженог служили као контролни и у конкретном случају нису измерили пораст ниво штетног гаса. Око пола сата након напуштања резервоара од стране тужиоца и других ангажованих радника туженог, утврђено је да је апарат којим је извршено претходно мерење био неисправан, односно небавдарен, те је поновним мерењем новим детектором утврђено да у ваздуху нема повећане концентрације метана као штетног гаса, о чему су тужилац и остали радници обавештени од стране лице задуженог за заштиту безбедности и здравља на раду код наручиоца посла. Тужилац је одбио да поново уђе у резервоар и тада се пожалио на главобољу, мучнину, малаксалост, вртоглавицу и гушење, као и радник ВВ, док су се остали запослени код туженог вратили у резервоар и наставили са обављањем послова чишћења, без жаљења на било какве симптоме тровања штетним материјама. Тужилац је тада упућен у референтне здравствене установе на контролу, где му је извештајем

утврђена повреда на раду – лака телесна повреда. Након привремене спречености за рад настале због признате повреде на раду, тужиоцу је престао радни однос једностараним раскидом уговора о раду од стране запосленог. Према даљем утврђењу првостепеног суда, тужилац је због сазнања да је (неисправним апаратом) измерена повећана концентрација метана у ваздуху осетио страх, што је довело до активирања вегетативног нервног система које се манифестовало психичким симптомима - узбуђености неуровегетативног система и кардиоваскуларним поремећајем. Из налаза и мишљења судског вештака медицине рада др Моравке Алексић, која се изјашњавала на околност да ли су симптоми које је тужилац осетио могли бити последица удисања ваздуха са повећаном концентрацијом метана, утврђено је да се симптоми изложености метану у вредности од 60% морају испољити одмах и то пре свега гушењем због губитка кисеоника, повраћањем, дехидратацијом и замућеним видом и да би објективно постојање веће концентрације мерених штетних гасова у малом простору изазвале симптоме тровања код свих радника и пре изласка из резервоара, а како се симптоми код тужиоца нису појавили у резервоару одмах након спорног акцидента, већ тек по протеклу пола сата од изласка из резервоара, односно непосредно пре него што је тужилац требао поново да се врати на послове чишћења у резервоару, овај вештак је исказао мишљење да су симптоми код тужиоца искључиво субјективне природе, односно да су се јавили на психичкој бази када је био погрешно обавештен да је измерена велика недозвољена концентрација штетних гасова у резервоару, што се после испоставило као нетачна информација након што је спроведено контролно мерење се исправним апаратом.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одбио тужбени захтев тужиоца за накнаду траженог вида нематеријалне штете, сматрајући да нису испуњени услови према члану 164. Закона о раду и према члановима 154, 155. и 200. Закона о облигационим односима, јер нема узрочно-последичне везе између симптома које је тужилац осећао и концентрације штетеног гаса у резервоару, те с обзиром на изостанак угрожавајућих вредности метана, живот тужиоца објективно није био угрожен и није постојала непосредна опасност по његов живот или здравље услед којих би његов страх био оправдан, већ су тегобе које је тужилац осетио неспецифичне, субјективне природе, ситуационо интензивираним нетачном информацијом о недозвољеној концентрацији штетног гаса метана у резервоару, која је последица мерења извршеног неисправним апаратом. Прихватајући стручно мишљење вештака др Моравке Алексић да би у случају тровања изазваног стварно повишеном концентрацијом штетног гаса метана последице тровања наступиле моментално, односно непосредно након изложености особе повећаним концентрацијама штетних материја у ваздуху, а при утврђењу да тужилац симптоме није осетио одмах него тек након протекла времена од 30 минута, док су се други запослени без жаљења на било какве симптоме тровања вратили у резервоар и на ставили са обављањем послова чишћења, овај суд је извео чињенични закључак да је страх код тужиоца изазван стресом због нетачне информације о измереној прекомерној концентрацији штетних материја у резервоару, а не услед стварне изложености штетним гасовима у вредностима које могу условити повређивање, односно тровање истим.

Другостепени суд није ценио као доказ извршено вештачење на околност да ли су симптоми тужиоца у стручном смислу могли бити последица тровања, односно удисања ваздуха са повећаним вредностима метана или не и није прихватио чињенично-правни закључак првостепеног суда да нема узрочно-последичне везе

између штете тужиоца у виду страха и концентрације гаса метана у резервоару у коме је радио, већ је преиначио првостепену пресуду и усвојио тужбени захтев за накнаду штете са образложењем да је у конкретном случају утврђено да је тужилац претрпео повреду на раду и да је то довољно за накнаду штете у смислу члану 164. Закона о раду, док се одговорност туженог заснива на члановима 154, 173. и 174. Закона о облигационим односима, односно ради се о одговорности за штету од опасне делатности без обзира на кривицу.

У конкретном случају се не ради о процесној ситуацији да је првостепени суд из чињеница које је утврдио извео неправилна закључак о постојању других чињеница на којима је засновао пресуду, што је законом предвиђена ситуација када другостепени суд може да преиначи првостепену пресуду другостепени суд без расправе (члан 394. тачка 3. ЗПП), већ је, по оцени Врховног суда, другостепени суд без отварања расправе утврдио другачије чињенично стање од оног из првостепене пресуде и на њему је засновао своју преиначујућу одлуку, чиме је учинио битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 383. став 3. ЗПП, што је ревизијски разлог из члана 407. став 1. тачка 3. истог закона на који се указује ревизијом.

Наиме, уколико је сматрао да је чињенично стање у ожалбеној пресуди непотпуно или погрешно утврђено, другостепени суд је имао могућност да укине првостепену пресуду и врати предмет том суду на поновно суђење или да у смислу члана 383. став 3. ЗПП отвори усмену јавну расправу, поново изведе и оцени све доказе у смислу члана 8. ЗПП и тек након тога правилно и потпуно утврди чињенично стање и мериторно одлучи о жалби тужиоца, односно о постављеном тужбеном захтеву. Супротно томе, другостепени суд прихвата чињенично утврђење првостепеног суда да првобитно мерење концентрације штетних гасова у резервоару није било исправно јер је извршено апаратом који је био неисправан, односно небаждарен, те да су тужилац и остали ангажовани радници туженог добили нетачну информацију приликом напуштања резервоара, а да им је у току паузе, која је направљена да би се избршило контролно мерења саопштено да нема повећане концентрације штетних гасова у резервоару и да могу безбедно да се врате на посао, али упркос томе овај суд прихвата да је тужилац претрпео повреду на раду у виду лаке телесне повреде (што је утврдио и првостепени суд из приложене медицинске документације) и закључује да је ова повреда последица тровања тужиоца. Другостепени суд пропушта да ову чињеницу доведе у везу са стручним налазом и мишљењем вештака медицине рада, који није узео у обзир, а према коме су утврђени симптоми у виду малаксалости, главобоље, мучнине и осећаја недостатка ваздуха, који су нотирани од стране доктора опште и ургентне медицине, оцењени као симптоми субјективне природе који су повезани са стресом изазваним добијеном нетачном информацијом о прекомерној концентрацији штетних гасова, а не са објективном чињеницом да штетни гасови нису били повишени и да није дошло до повређивања тужиоца у смислу његовог тровања. Наиме, ниједним изведеним доказом није потврђено лично, субјективно мишљење тужиоца и појединих саслушаних сведока о симптомима тровања, па чак ни медицинском документацијом, при чему се вештак медицине рада јасно и децидно изјаснио да последице тровања морају наступити код свих ангажованих радника и то одмах, односно непосредно након изложености повећаним вредностима штетних материја у ваздуху, што се у конкретном случају није десило.

С обзиром на учињену битну повреду у поступку пред другостепеним судом, по оцени Врховног суда, за сада се не може испитати правилност примене материјалног права од стране овог суда.

Следом наведеног, у поновном жалбеном поступку другостепени суд ће у смислу изнетих примедби отклонити учињену повреду поступка и оценити правилност и потпуност чињеничног стања утврђеног у првостепеној пресуди, па ће у зависности од тога оценити да ли је потребно укинути првостепену пресуду или ће сам поновити већ изведене доказе, у ком случају ће заказати расправу и након њихове свеобухвате оцене у смислу члана 8. ЗПП утврдити чињенично стање на које ће правилно применити материјално право.

Како одлука о трошковима поступка зависи од исхода одлуке о главној ствари, то је и она укинута.

Из наведених разлога, Врховни суд је применом одредбе члана 415. став 1. ЗПП одлучио као у изреци.

Председник већа - судија
Мирјана Андријашевић, с.р.

За тачност отправака
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић